

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XXV. Cùm venisset.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

quis admittitur ad testificandum pro Reo. ita ex communi *Farin. q. 65. n. 70.*

4. Si aduersarius sciens esse domesticum testem, contra eum non excipiat, tum ex eius testimonio maius, aut minus iudicium probatione secundum qualitatem personæ resultare videtur, sicuti docet *Felinus n. 12. Gabriel n. 52.*

5. Domesticus à domino domus coram agente produci potest testis in subsidium, si factum difficilis probationis sit, & alii testes haberi nequeant, quia crimen v.g. furti, domi commissum est, aut de nocte, *juxta l. Consensu. 9. junctâ auth. C. de repudiis. & docent hic Abbas & Felinus n. 6.* ita tamen ut propter affectionem, quam erga dominum gerunt, non censeantur domestici esse testes integri, omnique exceptione maiores, teste *Farinacio n. 46. & n. 50.*

Verumtamen ex altero capite, si videlicet domestici ea, quæ domi facta sunt, melius nosse credantur, tunc aliis testibus etiam præferri debent. *Argum. c. Veniens 38. in fine hoc tit. & c. 1. Causâ. 14. q. 2. & docet Gabrielius cit. concl. 10. n. 39. Mascard. concl. 124. n. 48.* idque etiam procedere videtur in causâ matrimoniali, si agatur ad dissolutionem eius ob impedimentum dirimens, sicuti constat ex *c. Videtur 3. qui matrimonium accusare possunt: vbi dicitur, quod in tali casu parentes, alijq; consanguinei testes esse possunt: igitur etiam domestici.*

Hæc autem directe obstant huic nostro capitulo, in quo dicitur, quod ad probandum affinitatis impedimentum contractum ex copulâ fornicariâ cum consanguineâ mulieris postea in vxorem ductæ, testes domestici nequaquam admitti debeant. *re. cum Baldo & Felin. hic n. 6.* idèd repulsi fuissent, quia censebantur participes criminis se profiteri, & idèd personæ viles & fide non dignæ, quare subiungit Papa, ut ad probandum impedimentum non nisi probatæ vitæ & integritatis opinionis testes adhibeantur.

5 Not. I. Contra matrimonium, id est, cum agitur ad eius dissolutionem propter impedimentum, non sunt admittendi testes nisi vitæ probatæ.

6 Not. II. Testes non integros aut suspectos in tali causâ iudex ex officio repellere debet, et si aduersarius litis simulet, ad eòd ut si admittantur tales, eorum testimonium nullius valoris sit, & ne iudicium quidem generet, secundum *Felinum in c. Cum dilecti. n. 11. de accusat.* propterea, quod testes in hoc casu repellendi sunt non propter fauorem partis, sed ob fauorem Sacramenti. *Argum. c. Licet. 47. in fine, hoc tit.*

7 Ad extremum dicendum est, quod domestici tertio modo, seu familiares, sicuti & testimonium amici pro amico, & subditi pro domino ordinariè admittuntur, quamuis propter affectionem eiusmodi testes non censeantur esse integri, seu omni exceptione maiores, nisi suspicio, quæ ex hoc capite oriri posset, ex alio tollatur, quia videlicet est vitæ probatissimæ vitæ. Videri potest *Gabrielius n. 21. Mascardus concl. 86. Farin. q. 55. n. 181.*

CAPITVLVM XXV.

Cùm venisset.

PARAPHRASIS.

Controuersiam, quæ super pluribus articulis seu quæstionibus erat inter Abbatem de Sicolano & M. Martinum; Lucius III. iudicibus quibusdam delegauit, postquam ipsi partes citarunt, mors Papæ superuenit, quamobrem pars altera in negotio procedere recusauit, eò quod iurisdicctio iudicum extincta censeretur; & cum illi nihilominus procedere vellet, appellauit, sed mox mutatâ sententiâ agendo, producendo testes, ac respondendo appellationi tacitè renuntiauit, idèdque iudices post testimonia publicata & conclusionè in causâ, sententiam tulerunt. Hoc processu intellecto scribit hic Urbanus III. successor Lucii Papæ si ita res acta fuit, ut sententia illa auctoritate Apostolicâ confirmetur, sed & alias quæstiones, postquam depositiones testium publicatæ fuerint, vel testium productioni renuntiatum, iudices legitime definiant, si quæ verò quæ-

quæstiones restent, super quibus testes nondum producti sunt, aut necdum productioni renuntiatum, audiant utrinque testes, ac postea finem debitum imponant. Ita intelligo casum huius textus cum Felino, & videri possunt ea, quæ dixi in *c. Gratum, de off. delegati*, quod tempore Lucij III. controuersum erat num jurisdictionis iudicis delegati per mortem delegantis expiret, si citatio facta sit, non item litis contestatio, sed negatiuam partem postea definitiuit Urbanus III. huius capituli Author.

S V M M A R I V M.

1. Prosequens litem coram iudice, à quo appellauit, censetur appellationi renuntiasse.
2. Publicatis attestacionibus, vel facta utrinque renuntiatione testium, nulla amplius productio testium super iisdem articulis in eadem instantia admittitur.

1 Not. I. Qui coram iudice, à quo appellauit, litem prosequitur, appellationi renuntiare censetur, ita etiam habetur in *c. c. Gratum. & docet gl. inc. Si à iudice. 18. verb. Teneris. de appell. in 6.*

2 Not. II. Postquam testium depositiones publicatæ sunt, vel productioni testium utrinque renuntiatum est, alij testes super iisdem articulis in eadem instantia recipi non debent, de hoc dictum est in *c. Fraternalitatis. 17. hoc. tit.*

CAPITVLVM XXVI.

Series.

P A R A P H R A S I S.

Duorum nobilium liberi Caius & Sempronia matrimonium contraxerant, cum autem postea matrimonium accusaretur propter intercedentem consanguinitatem, actor posuit duas personas Titium & Blancam, asserens, & per testes legitimos probans, eas fuisse in 1. gradu consanguinitatis transversali coniunctos, id est, fuisse fratrem & sororem, sed pars altera è diuerso producebat testes & instrumentum publicum, quibus probare volebat dictas personas non ita fuisse coniunctas, accusator porro opponit, testes hos in contrarium non esse recipiendos, iudex quoque

confirmat non esse eius Ecclesie consuetudinem, ut postquam testes recepti sunt, qui consanguinitatem secundum formam canonum computarunt, & probarunt, alij testes ex opposito recipiantur. His relictis Clementi III. respondit ipse, non obstante illa consuetudine, quippe quæ iuri contraria est, si nihil aliud obstat, testes recipiendos esse.

S V M M A R I V M.

1. In dubio de impedimento consanguinitatis vel affinitatis, paradigma deriuata consanguinitatis secundum formam Canonum exhibendum. Et quæ hac forma.
2. Id quod narratur in publico instrumento incidenter, indicium facit & presumptionem, sed non plenam probationem.
3. Non valet consuetudo, quæ iuri naturali aduersatur, aut cum anima periculo iuncta est.
4. In dubio de valore matrimonij publicatis attestacionibus, alij adhuc testes super articulo produci possunt.

Not. I. Si dubitetur de impedimento consanguinitatis aut affinitatis, paradigma deriuatæ consanguinitatis secundum formam canonum exhiberi debet, forma autem computationis est, ut à stipite, seu communi parente, vel saltem duobus nominatis fratribus, aut fratre & sorore fiat inchoatio, & exinde gradus deducantur, ita hic. & in *c. Tua. 7. de consanguin. & videri potest. c. 1. causa. 35. q. 5.*

Exemplum: accusatur matrimonium Caij cum Sempronia, quod sint quarto gradu consanguinitatis lineæ inæqualis coniuncti: accusator exhibere debet schema coniunctionis, seu arborem consanguinitatis; proponit itaque, & per testes probare paratus est quod Titius & Blanca dudum defuncti fuerint in primo gradu transversali coniuncti, quippe ex eadem matre Placidia geniti, quare cum notorium sit, quod Caius sit nepos Blanca, quippe genitus ex filio eius Lupo, notorium quoque sit, quod Sempronia sit proneptis Titij, quippe genita ex Publiâ, quæ erat filia Lucij, qui erat filius eiusdem Titij necessariò consequi ait, quod dicti Caius & Sempronia in quarto gradu consanguinitatis lineæ inæqualis iuncti sint.

n n

Placi-